

Sygn. akt IV CSK 168/14

POSTANOWIENIE

Dnia 17 września 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mirosława Wysocka

w sprawie z powództwa J. L. K.
przeciwko A. K.
o wydanie nieruchomości,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 17 września 2014 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanej
od wyroku Sądu Okręgowego w B.
z dnia 18 października 2013 r., sygn. akt II Ca [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania

UZASADNIENIE

Pozwana A. K. w skardze kasacyjnej od wyroku Sądu Okręgowego w B. z dnia 18 października 2013 r., wydanego w sprawie o wydanie nieruchomości, uzasadniła wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania, twierdząc, że „zaskarżone orzeczenie oczywiście narusza prawo w zakresie opisanym w zarzutach kasacyjnych, jak też zachodzi nieważność postępowania w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c. wobec pozbawienia strony możliwości obrony swoich praw przed sądem”. Według skarżącej, „w niniejszej sprawie zachodzi także potrzeba wykładni przepisów postępowania cywilnego art. 13 § 1 k.p.c. w zw. z art. 201 k.p.c. i w zw. z art. 506 k.p.c. i art. 606-608 k.p.c. oraz w zw. z art. 34 ust. 3 i art. 36 ustawy z 17.05.1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne co do stosowania właściwego trybu (procesowego bądź nieprocesowego) w sprawie z powództwa właściciela o wydanie nieruchomości lub jej części z jednoczesnym równorzędnym żądaniem w formie wniosku o rozgraniczenie sąsiadujących nieruchomości”. Pozwana widzi ponadto potrzebę „wykładni przepisu prawa materialnego art. 153 k.c. czy obligatoryjne jest wytyczenie granicy także pod budynkiem (budynkami) lub między sąsiadującymi budynkami w sytuacji (gdy) taki jej kierunek wypływa z tytułu własności, w sytuacji ograniczenia postępowania rozgraniczeniowego sprawy tylko do części granicy biegnącej poza budynkiem (budynkami), pomimo że wytyczenie granicy pod budynkiem miałoby istotny wpływ na sposób rozgraniczenia objęty żądaniem rozgraniczenia poza budynkiem lub budynkami”.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może zostać osiągnięty jedynie przez powołanie i właściwe uzasadnienie istnienia wymienionych przesłanek, a rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi do rozpoznania następuje na podstawie oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają przyczynom kasacyjnym wymienionym w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Skarżąca twierdziła, że zaskarżony wyrok oczywiście narusza prawo, a zatem, jak można przypuszczać, jej zamiarem było powołanie się na przesłankę przewidzianą art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Poglądu o wystąpieniu tej przesłanki pozwana nie uzasadniła stosowną argumentacją prawną, która zmierzałaby do wykazania kwalifikowanego, ewidentnego naruszenia powołanych w skardze przepisów prawa, możliwego do stwierdzenia bez merytorycznej analizy zaskarżonego wyroku oraz podstaw skargi (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z dnia 5 października 2007 r., III CSK 216/07 i z dnia 11 sierpnia 2011 r., IV CSK 163/11, niepubl.). Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania z powodu jej oczywistej zasadności, całkowicie pomijając aspekt „oczywistości” zarzucanych naruszeń prawa, ogranicza się do odwołania się do treści zarzutów skargi. Odwołanie takie jest bezskuteczne, gdyż nie może zastąpić odrębnego wymaganego wywodu prawnego zmierzającego do wykazania oczywistości zarzucanych naruszeń prawa. Jak wielokrotnie w orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono, uzasadnienie wniosku oraz podstawy skargi wraz z ich uzasadnieniem stanowią niezależne i odrębne elementy konstrukcyjne skargi, pełniące odmienne funkcje, a zatem nie mogą być traktowane zamiennie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52 oraz z dnia 3 grudnia 2003 r., I CK 421/03, Prok. i Pr. 2004, nr 2, poz. 38). Przedstawienie zarzutów skargi oraz ich uzasadnienie samodzielnie służy jedynie wykazaniu, że skarga jest zasadna i zasługuje na uwzględnienie, nie zaś, że zasadność ta ma oczywisty, a zatem kwalifikowany charakter, a skarga wymaga przyjęcia do rozpoznania.

Wbrew pogładowi pozwanej, w sprawie nie doszło do nieważności postępowania, którą Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹³ § 1 k.p.c. bierze pod uwagę z urzędu. Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego nieważność postępowania z powodu pozbawienia możliwości obrony swych praw zachodzi wówczas, gdy strona wbrew swej woli zostaje faktycznie pozbawiona możliwości działania w postępowaniu lub w jego istotnej części, jeżeli skutki tego uchybienia nie mogą być usunięte w toku sprawy przed wydaniem orzeczenia, które kończy postępowanie w danej instancji. Pozbawienie strony możliwości

działania należy wiązać z uchybieniami procesowymi sądu lub działaniami strony przeciwnej naruszającymi przepisy postępowania lub wynikające z nich zasady lojalnego zachowania się (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 1974 r. II CR 155/74, OSP 1975, Nr 3, poz. 66, z dnia 27 kwietnia 2004 r., II CK 238/03, niepubl., z dnia 23 czerwca 2004 r., V CK 607/03, niepubl., oraz z dnia 16 lipca 2009 r. I CSK 30/09, niepubl.). Nie można mówić o pozbawieniu strony możliwości obrony swych praw w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c., w wypadku uchybienia przepisom prawa procesowego, które nie miałyby wpływu na możliwość brania udziału przez stronę w postępowaniu i swobodę podejmowania przez nią czynności procesowych. Ewentualne naruszenie powołanych w skardze przepisów dotyczących rozpoznania sprawy w określonym przez skarżącą trybie (z których część odnosiła się wyłącznie do postępowania pierwszoinstancyjnego) nie miałoby takiego znaczenia. Niezasadnie skarżąca łączy pozbawienie jej możliwości obrony swych praw, a w konsekwencji także nieważność postępowania, z faktem rozpoznania sprawy w procesie zamiast w postępowaniu nieprocesowym. Nie wykazała żadnych okoliczności mogących świadczyć o tym, by została pozbawiona lub ograniczona w prawie do realizacji swych uprawnień procesowych. Ewentualne niewzięcie udziału w sprawie przez inne osoby jako zainteresowane, także nie mogło stanowić przyczyny nieważności postępowania (por. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia 2010 r., III CZP 112/09, OSNC 2010, nr 7-8, poz. 98, której nadano moc zasady prawnej). Nie wystąpiły też żadne inne przewidziane w art. 379 k.p.c. podstawy stwierdzenia nieważności postępowania drugoinstancyjnego.

Pozwana, powołując się na potrzebę wykładni kilku przepisów prawa, z których część w ogóle nie została powołana w podstawach skargi, nie przedstawiła żadnych argumentów prawnych, które miałyby przekonać o tym, że wykładnia ta budzi poważne wątpliwości bądź wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, a nawet nie twierdziła, że takie wątpliwości bądź rozbieżności w ogóle występują, nie wykazując, że potrzeba taka zachodzi. Oznaczało to, że niewykazana pozostała także przesłanka, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Wobec niestwierdzenia przyczyn przyjęcia skargi do rozpoznania, Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.

[aw]